

Styret i Harstad Kommunale Pensjonskasse
C/o Gabler AS
Postboks 1818 Vika
0123 OSLO

VÅR REFERANSE
19/6137

DERES REFERANSE

DATO
26.05.2020

Tilsynsrapport

Finanstilsynet gjennomførte stedlig tilsyn i Harstad kommunale pensjonskasse 10. september 2019. Tilsynet hadde som formål å gjennomgå pensjonskassens system for styring og kontroll samt risikonivå og kapitalisering.

Til grunn for tilsynsrapporten ligger Finanstilsynets foreløpige rapport av 20. november 2019 og styrets tilsvaret av 28. februar 2020.

Finanstilsynet har følgende merknader etter det stedlige tilsynet:

1 FORHOLD KNYTTET TIL RISIKONIVÅ OG KAPITALISERING

Finansiell stilling

Finanstilsynet opplyste i sin foreløpige rapport at Harstad kommunale pensjonskasse per 30. juni 2019 var blant de fem pensjonskassene med lavest solvenskapitaldekning og blant de åtte pensjonskassene med lavest solvenskapitaldekning uten bruk av overgangsregelen. Finanstilsynet ba i sin foreløpige rapport om styrets vurdering av pensjonskassens finansielle stilling.

Styret viser i sitt tilsvaret til pensjonskassens solvenskapitaldekning per 31. desember 2019 og vurderer at det var god margin ned til kravet om 100 prosent dekning og at pensjonskassens finansielle stilling dermed var tilfredsstillende. Solvenskapitaldekningen var 136 prosent og 127 prosent uten bruk av overgangsregelen.

Markedsuroen i 2020 som følge av koronavirusutbruddet, har blant annet medført fall i aksjekurser og betydelig redusert rentenivå. Dette har betydelig svekket Harstad kommunale pensjonskasses finansielle stilling. Per 31. mars 2020 er rapportert solvenskapitaldekning 102 prosent og 71 prosent uten bruk av overgangsregelen.

Finanstilsynet registrerer at styret på bakgrunn av markedsuroen, endret tidligere vedtak om disponering av avkastningsresultatet for 2019. Finanstilsynet registrerer videre at pensjonskassen rettet en formell henvendelse til Harstad kommune om egenkapitalinnskudd. Finanstilsynet tar til etterretning at kommunestyret i Harstad kommune 30. april 2020 vedtok å skyte inn ny egenkapital i pensjonskassen med inntil 150 millioner kroner innen 1. juli 2020. Finanstilsynet legger til grunn

at styret sikrer tilstrekkelig margin til solvenskapitalkravet slik at kravet etterleves til enhver tid. Se også punktet nedenfor.

Nivået på pensjonskassens kapitalmål

Det følger av pensjonskassens kapitalforvaltningsstrategi at dersom solvenskapitaldekningen faller under 120 prosent (gul sone) skal pensjonskassen vurdere om tiltak skal iverksettes. Dersom nivået faller under 105 prosent (rød sone) skal tiltak iverksettes. Det var uklart for Finanstilsynet hvilke styringsprinsipper som gjelder for solvenskapitalkravet uten bruk av overgangsregelen (se rapportens avsnitt 2.1). Finanstilsynet ba i sin foreløpige rapport styret nærmere begrunne nivået på etablerte kapitalmål.

Styret viser i sitt svar til at pensjonskassens eiendeler i vesentlig grad er likvide og at mesteparten av porteføljen kan realiseres på kort sikt. Det fremheves at pensjonskassen derfor raskt kan gjøre tilpasninger i porteføljen. Styret vurderer at pensjonskassens aksjeandel er moderat og at marginen fra 120 prosent til 100 prosent gir betydelig rom for å foreta risikoreduserende tiltak.

Finanstilsynet stiller fortsatt spørsmål ved om det er tilstrekkelig å ha et mål om at solvenskapitaldekningen skal overstige 120 prosent. Finanstilsynet legger til grunn at styret på bakgrunn av blant annet erfaringene fra markedsuren i 2020, gjør en fornyet vurdering av nivået på pensjonskassens kapitalmål.

Nærmere om pensjonskassens eiendomseksponering - konsentrasjonsrisiko

Harstad kulturhus utgjorde 56 prosent av pensjonskassens eiendomseksponering, 9,5 prosent av samlede eiendeler og om lag 50 prosent av selskapsporteføljen. Under tilsynet ble det videre uttalt at arbeidsgiverforetaket vil skyte inn ytterligere tingsinnskudd i pensjonskassen i form av et bygg. Dette er nå vedtatt, jf. punktet over. Finanstilsynet registrerte videre at eiendom kan utgjøre opp mot 95 prosent av selskapsporteføljen i henhold til pensjonskassens kapitalforvaltningsstrategi for 2019. Finanstilsynet ba i sin foreløpige rapport om styrets vurdering av konsentrasjonsrisikoen i eiendomsporteføljen og sammensetningen av selskapsporteføljen.

Det følger av styrets svar at styret er innforstått med at pensjonskassens andeler i Harstad Kulturhus innebærer en konsentrasjonsrisiko, særlig i selskapsporteføljen og i den samlede eiendomsporteføljen, men også til en viss grad i pensjonskassens totalportefølje. Styret fremhever imidlertid at denne risikoen avdekkes ved at eiendommen er leid ut til Harstad kommune med en lang leieavtale. Styret fremhever at dersom Harstad kommune velger å skyte inn ytterligere kapital i pensjonskassen i form av en eiendom, vil styret kreve at det inngås en langsiktig leieavtale. Finanstilsynet tar til etterretning at styret vurderer at selv om innskudd i form av eiendom gir mer krevende avveininger når det gjelder sammensetningen av porteføljene, er styrets vurdering at mer egenkapital vil styrke pensjonskassens finansielle stilling uansett type aktiva som skytes inn. Finanstilsynet legger til grunn at pensjonskassen vil gjøre egne vurderinger av konsentrasjonsrisikoen knyttet til eiendomsporteføljen, og at styret løpende vurderer om sammensetningen av selskapsporteføljen er forsvarlig sett i forhold til risikospredning og likviditet. Finanstilsynet legger videre til grunn at styret påser at verdivurdering er forsvarlig.

Kostnader knyttet til kapitalforvaltningen

Finanstilsynet viser til at en viktig forutsetning i forsikringsvirksomhetsloven og dens regler om pristariffer og premier, er prinsippet om at pensjonsinnretningene selv må bære risikoen for eventuelle underskudd på kostnadsresultatet i et år, men der pensjonsinnretningene til gjengjeld har rett til alt overskudd på kostnadsresultatet. Dette må ses i sammenheng med gjeldende overskuddsmodell som prinsipielt skiller mellom overskudd på henholdsvis årets kostnadsresultat, avkastningsresultat og risikoresultat. Underskuddet på kostnadsresultatet kan for pensjonsordninger med sikrede ytelser ikke dekkes ved fradrag i de overskudd på avkastnings- eller risikoresultatet som skal fordeles mellom og tilordnes forsikringskontraktene. Pensjonsinnretningene har som hovedregel heller ikke rett til andel av overskudd på avkastnings- og risikoresultat. Dersom forvaltningskostnader blir avregnet mot den avkastning som er oppnådd, vil dette føre til at forsikringskundene dekker kostnader som ellers skulle vært betalt av pensjonsinnretningen.

Harstad kommunale pensjonskasse har ført forvaltningskostnader til fradrag i avkastningsresultatet (nettoføring) og ikke i kostnadsresultatet (bruttoføring). Finanstilsynet la i sin foreløpige rapport til grunn at pensjonskassen endrer sin praksis og vurderer sin kostnadstariff. Finanstilsynet registrerer at styret har vedtatt at renteresultatet skal bruttoføres fra og med årsregnskapet for 2019 og at administrasjonspremien er vedtatt økt. Finanstilsynet bemerker at de aktuelle bestemmelsene i forsikringsvirksomhetsloven også gjaldt før 2019, og ber derfor om foretakets redegjørelse for hvorfor forsikringskundernes del av avkastningsoverskudd i årene før 2019 ikke inkluderes som overskudd for 2019.

2 FORHOLD KNYTTET TIL STYRING OG KONTROLL

2.1 Overordnet styring og kontroll

2.1.1 Strategi og overordnede retningslinjer

Overordnet strategi

Finanstilsynet forventer at styret har fastsatt et overordnet strategidokument hvor mål og strategier for virksomheten fremgår, hvor det defineres en klar overordnet risikotoleranse og risikoappetitt og hvor øvrige styrende dokumenter klart forankres. Strategien bør sikre helhetlig risikostyring. Pensjonskassens overordnede strategi og øvrige styrende dokumenter bør jevnlig vurderes av styret.

Strategiprosess mv.

Finanstilsynet registrerte i sin foreløpige rapport at pensjonskassens overordnede strategi sist ble gjennomgått og vedtatt av styret 29. november 2016. Det følger av mottatt dokumentasjon at pensjonskassens administrasjon har vurdert strategien i forbindelse med internkontrollgjennomgangen i november 2017 og desember 2018. Finanstilsynet registrerte at styret etter sin møteplan for 2019 skulle gjennomgå styrende dokumenter i mai, men at dette ble utsatt til september og at det da ville gjøres en forenklet gjennomgang. Finanstilsynet forventer at styrende dokumenter jevnlig vurderes av styret og at styret tar eksplisitt stilling til om det eventuelt ikke skal gjøres endringer. Finanstilsynet påpekte at de styrende dokumentene ikke bør være statiske. Finanstilsynet ba styret redegjøre for hvordan det sikrer at styrende dokumenter er tilstrekkelig oppdatert og tilpasset interne endringer og eksterne utviklingstrekk.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at styret i februar 2020 vedtok et revidert overordnet strategidokument og at det fremover minst skal revideres årlig. Finanstilsynet tar til etterretning at revisjon av øvrige styrende dokumenter inngår i møteplanen for kommende år, samt at det i

forbindelse med gjennomføringen av nytt tjenestepensjonsdirektiv (IORP II) er satt av tid til gjennomgang av styrende dokumenter og andre forhold tilknyttet direktivet, i tre av seks planlagte møter.

Definisjon av styrets risikotoleranse og risikoappetitt mv.

Finanstilsynet skrev i sin foreløpige rapport at en ikke kunne se at styret i den overordnede strategien hadde definert sin overordnede risikotoleranse og risikoappetitt. Finanstilsynet registrerte imidlertid at dette til dels fulgte av underliggende dokumenter, men fremholdt at styrets risikotoleranse og risikoappetitt bør etableres i den overordnede strategien for å sikre helhetlig styring av risiko.

Finanstilsynet tar til etterretning at styrets risikotoleranse og risikoappetitt nå er forankret i det overordnede strategidokumentet. Finanstilsynet legger til grunn at styret sikrer helhetlig vurdering av alle pensjonskassens risikoer når styret fastsetter sin risikotoleranse og risikoappetitt.

Finanstilsynet forventer at det er etablert kapitalmål basert på solvenskapitalkravet uten bruk av overgangsregelen. Det var uklart for Finanstilsynet hvilke styringsprinsipper som pensjonskassen la til grunn for solvenskapitalkravet uten bruk av overgangsregelen.

Finanstilsynet tolker styrets svar slik at styret vil vurdere å ta inn i de styrende dokumentene at dersom solvenskapitaldekningen uten bruk av overgangsregelen er lavere enn 100 prosent skal pensjonskassen utarbeide en plan/strategi for å oppfylle kravet på sikt. Finanstilsynet vil bemerke at dette er en uttalt forventning fra Finanstilsynet. Finanstilsynet tar til etterretning at styret uttaler at nivået for solvenskapitaldekningen hvor pensjonskassen vil vurdere økt risikotakning skal gjelde både for solvenskapitaldekningen med og uten bruk av overgangsregelen og at styret vil presisere dette i de styrende dokumentene.

Etter Finanstilsynets oppfatning bør styret som en del av den overordnede strategien etablere en klar kapital- og beredskapsplan, herunder definere en klar strategi for oppbygging og bruk av bufferkapital. Finanstilsynet registrerte at det av kapitalforvaltningsstrategien fulgte handlingsregler for situasjoner hvor etablerte nivåer for solvenskapitaldekningen blir brutt. Finanstilsynet stilte i sin foreløpige rapport spørsmål om tiltakene bør ytterligere belyses og konkretiseres. Finanstilsynet registrerte at pensjonskassen i utkast til ny strategi for forsikringsområdet berører bufferkapital, men at det ikke er en helhetlig vurdering. Finanstilsynet kunne ikke se at dette dekkes i kapitalforvaltningsstrategien. Finanstilsynet gjentok at styret i den overordnede strategien bør definere en klar strategi for oppbygging og bruk av bufferkapital.

Styret viser i sitt tilsvaret til den reviderte overordnede strategien og at styret har hensyntatt Finanstilsynets påpekninger knyttet til strategi for oppbygging og bruk av bufferkapital. Styret er enig i at handlingsreglene for situasjoner hvor etablerte nivåer for solvenskapitaldekningen blir brutt, ytterligere bør belyses og konkretiseres. Styret vil vurdere å gjennomføre dette ved neste revisjon av kapitalforvaltningsstrategien. Finanstilsynet viser til den betydelige markedsuroen i 2020 og virkningen av dette på pensjonskassens finansielle stilling og legger til grunn at dette arbeidet fremskyndes og prioriteres.

Retningslinjer for interessekonflikter

Pensjonskassen bør ha retningslinjer for identifisering og håndtering av interessekonflikter. Styret bør gjennom de styrende dokumentene og det etablerte avtaleverket sikre pensjonskassens faktiske uavhengighet fra arbeidsgiverforetaket. Finanstilsynet registrerte blant annet at representanter fra arbeidsgiverforetaket tidvis er observatører i styremøtene og at daglig leder også er daglig leder for Tromsø kommunale pensjonskasse. Finanstilsynet kunne ikke se at styrets og daglig leders instruks gir klare føringer for hvordan mulige interessekonflikter skal vurderes og håndteres eller at dette berøres i pensjonskassens øvrige styrende dokumenter.

Styret viser i sitt svar til at pensjonskassen planlegger en omfattende prosess for å tilpasse driften av pensjonskassen til kravene i IORP II. Finanstilsynet tar til etterretning at å utarbeide en rutine/instruks for håndtering av interessekonflikter vil være en del av denne prosessen.

2.1.2 Organisering og ansvarsforhold

Styret

Kompetanse

Finanstilsynet skrev i sin foreløpige rapport at pensjonskassens kapitalforvaltning synes å være basert på hyppige endringer hvor styret løpende tar taktiske beslutninger med til dels stor betydning for pensjonskassens risikoprofil. Beslutningene er basert på råd fra pensjonskassens rådgiver basert på rådgivers løpende markedssyn. Finanstilsynet stilte i sin foreløpige rapport spørsmål ved om styret har kompetanse til kritisk å vurdere de råd som rådgiver gir. Finanstilsynet ba om styrets vurdering av egen kompetanse på kapitalforvaltningsområdet.

Det følger av styrets svar at styret vurderer at flere av styremedlemmene har relevant bakgrunn innen kapitalforvaltning. Det vises videre til at styret vurderte sin generelle kompetanse som tilfredsstillende i egenevalueringen som ble gjennomført 25. oktober 2019. Styret fremhever videre at det har lagt stor vekt på å videreutvikle sin kompetanse gjennom styrebehandlingen, gjennom det årlige todagers interne seminaret og gjennom muligheten til å delta på eksterne seminarer. Styret påpeker at det uansett alltid er pensjonskassens risikobærende evne som i hovedsak ligger til grunn for både anbefalinger og beslutninger vedrørende porteføljesammensetning, og at rådgiver har en tilnærming hvor det legges størst vekt på å beskytte mot nedsiden.

Finanstilsynet viser til styrets plikter etter lov og forskrift. Styret er ansvarlig for forsvarlig kapitalforvaltning og må ta beslutninger basert på selvstendige vurderinger av de råd som gis.

Egenevaluering

Det følger av forskrift om risikostyring og internkontroll (risikostyringsforskriften) at styret skal evaluere sitt arbeid og sin kompetanse knyttet til foretakets risikostyring og internkontroll minimum årlig. At styret årlig evaluerer sitt arbeid og sin kompetanse følger også som god praksis i Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse. Finanstilsynet anbefaler at egenevalueringen formaliseres ved at det foreligger et skriftlig grunnlag for styrets diskusjon basert på en anonymisert kartlegging blant styremedlemmene. Finanstilsynet fremhever betydningen av jevnlig evalueringer av styrets samlede kompetanse som grunnlag for opplæringstiltak og for utvelgelse av nye styremedlemmer.

Finanstilsynet registrerte at det følger av pensjonskassens overordnede strategi og av styrets instruks at styret skal evaluere sitt arbeid minimum én gang per år. Finanstilsynet kunne ut fra den mottatte dokumentasjonen ikke se at styret hadde gjennomført slike årlige egnevalueringer. Finanstilsynet merket seg at styreleder under det stedlige tilsynet uttalte at slike evalueringer ikke er gjennomført og at dette var et bevisst valg.

Finanstilsynet finner det kritikkverdig at styret tidligere ikke har gjennomført årlige egenevalueringer, men tar til etterretning at styret gjennomførte en evaluering i sitt møte 25. oktober 2019 og at det fremover vil bli gjennomført slike evalueringer årlig.

Uavhengige kontrollfunksjoner mv.

Finansforetakslovens krav til uavhengige kontrollfunksjoner er ikke gjennomført for pensjonskasser. Pensjonskassene er imidlertid underlagt krav om uavhengig kontroll med kapitalforvaltningen og krav til at risikoanalyser skal gjennomføres av en enhet som er uavhengig av utøvende enhet. Finanstilsynet har i sitt tilsynsarbeid anbefalt pensjonskassene å utvide kontrollfunksjonens ansvarsområde til å dekke oppfølging av virksomhetens samlede risiko. Det vises til IORP II-direktivet som blant annet stiller krav til en uavhengig risikostyringsfunksjon. Finanstilsynet forventer at pensjonskassene videreutvikler sitt system for risikostyring for å sikre helhetlig og uavhengig overvåking av pensjonskassens risikoer, herunder videreutvikle pensjonskassens vurdering/kvantifisering og jevnlig rapportering av samlet risiko.

Finanstilsynet har uttalt at pensjonskassene bør identifisere hvilke tiltak som bør gjennomføres for å møte forventede fremtidige krav. Finanstilsynet registrerte at Harstad kommunale pensjonskasse har fått utarbeidet en gapsanalyse for de krav som følger av IORP II-direktivet. Finanstilsynet ba om styrets vurdering av de mest sentrale tiltak som må gjennomføres for å møte forventede fremtidige krav, herunder for å gjennomføre risikostyringsfunksjonen.

Finanstilsynet kan ikke se at styret har svart på Finanstilsynets konkrete spørsmål, men tar til etterretning at styret i sin møteplan for 2020 har lagt opp til å behandle temaer knyttet til etterlevelse av nytt tjenestepensjonsdirektiv i tre av seks oppsatte møter.

Utkontraktering

Jevnlig vurdering av avtaleforhold mv.

Harstad kommunale pensjonskasse har utkontraktert administrasjonen av pensjonskassen til ulike tjenesteleverandører. Finanstilsynet er av den oppfatning at styret jevnlig bør vurdere alle sentrale avtaleforhold og stille spørsmål om organiseringen av virksomheten er hensiktsmessig.

Finanstilsynet har mottatt utkast til pensjonskassens strategi for kjøp av kjerneprosesser. Finanstilsynet ba styret redegjøre for i hvilken grad disse retningslinjene allerede etterleves av pensjonskassen i dag, herunder kravene til SLA og hendelsesrapportering.

Styret skriver i sitt tilsvarende at dokumentet ble vedtatt 25. oktober 2019 og at styret forventer at administrasjonen gjennomfører føringene i dokumentet. Finanstilsynet tar til etterretning at det i møteplanen for 2020 er satt av tid til evaluering av leverandøravtaler.

Nærmere om enkelte inngåtte avtaler

Det følger av risikostyringsforskriften at avtaler om utkontraktering skal sikre at Finanstilsynet gis tilgang til opplysninger fra og tilsyn med virksomheten der Finanstilsynet finner det nødvendig. Finanstilsynet kunne ikke se at dette var ivaretatt i avtalen med en av tjenesteleverandørene. Finanstilsynet tar til etterretning at leverandøren er bedt om å innarbeide dette i avtalen og snarlig oversende det til pensjonskassen for behandling.

Harstad kommunale pensjonskasse har inngått avtale med Tromsø kommunale pensjonskasse om felles daglig leder. Daglig leder er ansatt i Tromsø kommunale pensjonskasse, men skal i 50 prosent av sin stilling være daglig leder for Harstad kommunale pensjonskasse. Etter Finanstilsynets vurdering innebærer dette at daglig leder-funksjonen er utkontraktert til Tromsø kommunale pensjonskasse. Finanstilsynet ba styret redegjøre for hvordan det følger opp utkontrakteringsavtalen, herunder hvordan en sikrer at avtalte ressurser brukes på administrasjon av Harstad kommunale pensjonskasse.

Styret fremhever at det årlig gjør en evaluering av daglig leder og vurderer at funksjonen ivaretas på en tilfredsstillende måte. Styret opplyser at delingen av daglig leder-funksjonen følger av en samarbeidsavtale mellom pensjonskassene og at avtalen skiller seg vesentlig fra ordinære leverandøravtaler. Finanstilsynet vil gjenta at dette må vurderes som ordinær utkontraktering.

2.2 Kapitalforvaltningsområdet

2.2.1 Strategi og overordnede retningslinjer

Kapitalforvaltningsstrategi

Forvaltning av det etablerte taktiske handlingsrommet

Finanstilsynet registrerte at det av kapitalforvaltningsstrategien følger et relativt betydelig taktisk handlingsrom for allokering mellom ulike aktivaklasser (og underkategorier). Finanstilsynet kunne ikke se at styret har gitt noen nærmere føringer for hvordan dette handlingsrommet skal forvaltes, utover å belyse gjennomføringen av investeringsprosessen, herunder rådgivers rolle. Det er ikke etablert en strategisk aktivasammensetning som muliggjør oppfølging/evaluering av de taktiske valgene. Finanstilsynet registrerte at det er styret selv som løpende forvalter dette handlingsrommet basert på råd fra rådgiver. Finanstilsynet kunne ikke se at pensjonskassen løpende vurderer resultatene av den taktiske forvaltningen slik som Finanstilsynet legger til grunn at pensjonskassen gjør for andre investeringsmandater/verdipapirfond.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at pensjonskassen skal utrede en løsning der det fastsettes strategisk allokering for de ulike aktivaklassene og at dette skal legges fram for styret ved neste gjennomgang av kapitalforvaltningsstrategien. Finanstilsynet tar til etterretning at det taktiske handlingsrommet planlegges redusert da pensjonskassen i praksis ikke har benyttet dagens frihetsgrader.

Styring innenfor aktivaklasser og underkategorier

Styret bør i strategien gi klare føringer for hvordan kapitalforvaltningen skal utøves. Av strategidokumentet bør det klart fremgå hvilke investeringsaktiviteter som er tillatt. Finanstilsynet registrerte at det er definert tillatte aktivaklasser og underkategorier, men at det er få begrensninger for sammensetningen innenfor den enkelte underkategori utover at det er definert referanseindekser og enkelte rammer for valutarisiko og renterisiko/kredittrisiko.

Styret fremhever i sitt svar at pensjonskassens midler i all hovedsak plasseres gjennom ulike verdipapirfond, og at reguleringen av disse sikrer tilfredsstillende spredning av underliggende aktiva. Finanstilsynet vil påpeke at styret i strategien bør gi klare føringer som grunnlag for fastsettelse av eventuelle underliggende investeringsmandater og valg av verdipapirfond.

Finanstilsynet registrerte at styret har vurdert hvordan pensjonskassen bør tilpasse seg at de regulatoriske plasseringsbegrensningene ble fjernet 1. januar 2019, men Finanstilsynet stilte spørsmål ved at pensjonskassen tilsynelatende ikke har vurdert behovet for å nedfelle egne rammer/begrensninger for motpartseksposering. Finanstilsynet tar til etterretning at styret vil opprette en eksponeringsgrense for rentebærende investeringer som holdes til forfall.

Finanstilsynet registrerte at det av kapitalforvaltningsstrategien ikke følger noen strategi for sammensetningen av eiendomsporteføljen. Styret viser i sitt svar til at styret ikke er herre over arbeidsgiverforetakets disposisjoner og at innskutt egenkapital må behandles som en eksogen faktor og at øvrig eiendomseksposering må tilpasses dette. Styret påpeker at det av strategien fremgår at det skal investeres i ubelånt eiendom i Norge som i praksis betyr eiendom forvaltet i fondslignende strukturer. Styret ser derfor ikke behov for ytterligere utdyping av aktivaklassen eiendom.

Finanstilsynet er fortsatt av den oppfatning at styret bør nedfelle en klar strategi for pensjonskassens samlede eiendomseksposering. Finanstilsynet vil påpeke at styret har et selvstendig ansvar for å sikre forsvarlig kapitalforvaltning. Se også rapportens punkt 1 og avsnittet *Nærmere om pensjonskassens eiendomseksposering - konsentrasjonsrisiko*.

2.3 Forsikringsområdet

2.3.1 Strategi og overordnede retningslinjer

Beregning og rapportering av det forenklete solvenskapitalkravet

Finanstilsynet påpekte i sin foreløpige rapport at pensjonskassen har ansvaret for beregningen og rapporteringen av det forenklete solvenskapitalkravet selv om dette er utkontraktert. Beregningsmetoder og forutsetningene som er lagt til grunn, skal dokumenteres. Endringer i beregningsmetoder og forutsetninger skal klart fremgå og begrunnes.

Harstad kommunale pensjonskasse har tidligere feilrapportert nåverdi av rentegarantipremie og fortjenesteelementer. Finanstilsynet har presisert at nåverdien skal representere realistiske forventninger om fremtidig premier, og ikke omfatte premier som pensjonskassen kan innhente, men ikke forventer å innhente. Finanstilsynet understreket viktigheten av korrekt rapportering for at hensiktsmessige tiltak gjennomføres til rett tid. Finanstilsynet ba i sin foreløpige rapport pensjonskassen redegjøre for rutiner for dokumentasjon og prosesser for jevnlig vurdering av metoder og forutsetninger.

Finanstilsynet tar styrets redegjørelse til etterretning.

Finanstilsynet ber om å motta kopi av protokollen fra styremøtet hvor Finanstilsynets merknader blir behandlet. Kopi av dette brevet bes sendt til ekstern revisor.

For Finanstilsynet

Hege Bunkholt Elstrand
seksjonssjef

Runar Elvsborg
senior tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.